

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 18253

Tarih : 23.05.2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 23/05/2022 16:17
Sayı: E-120.10-1019690

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kürtçe sanat çalışmalarının bilinçli olarak engellendiği; asimilasyonun da ötesinde Kürtleri yok sayan bir disimilasyon çalışması yapıldığı iddialarının araştırılması; buna sebep olan sorunların tespit edebilmesi ve bunlara çözüm bulunması amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 104' üncü ve 105'inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılmasını teklif ve arz ederim.

Ömer Faruk GERGERLİOĞLU
Kocaeli Milletvekili

GEREKÇE

Kürt sanatı araştırmacıların belirttiği üzere 1000 yıl öncesine dayanmaktadır. Kürdlerin milat öncesi doğrudan ataların arasında gösterilen Med, Mana ile dolaylı atları arasında gösterilen Elamlar'dan kalma görsel öğelerde Tanbur/Saza yakın bir musiki aletinin bulunduğu görülmektedir. Bu spesifik bilgilerin yanında hiçbir şüpheye mahal vermeyecek şekilde bilgilerin yer aldığı klasik İslâmî kaynaklarda, Kürdlerin hem musîkî aletlerinin yaratıcıları hem de çok iyi icracıları olduğu kayıtlıdır.

Dünya üzerinde Kürt sanat tarihi bu kadar eski iken Türkiye'de 1991 yılında Kürt dili üzerindeki yasaklar sınırlı olarak kaldırılana kadar Kürtçe sanat faaliyetlerinin tamamı yasaklıydı. Kürt dilinin yasal bir statüsünün olmaması Kürtçe sanat faaliyeti gerçekleştiren sanatçıların da onları hak sahibi kılacak bir statüye sahip olmamaları sonucunu doğurmuştur. Kürt müziği varlık mücadelesi verirken bir yandan da gaspa da maruz kalmıştır. Kürt sanatçı Hasan Zirek'in Mahabad Kürt Cumhuriyeti için yazıp bestelediği "Ey Niştiman" parçası "Ankara'nın Taşına Bak" dönüşmüştür. "Şivan Perwer'in Yek Mûmik şarkısı İbrahim Tatlıses tarafından Bir Mumdur İki Mumdur'a ; anonim bir Kürt ezgisi olan Ax Fadikê İzzet Altınmeşe tarafından Oy Fadike'ye , Mikail Aslan'ın seslendirdiği Kürtçe'nin Zazaki lehçesinin anonim Elqajiyê parçası Abdurrahman Önül tarafından "Bir Görseydik Seni" şeklinde Türkçeleştirilmiştir. Yine ilahiler söyleyen Önül'ün Zilan katliamı üzerine söylenen Kürtçe anonim Geliyê Zilan ağdını Uçun Kuşlar Medine'ye ve Bîngol Şewtî parçasını ise Yusuf Yüzlüm şeklinde Türkçeleştirildiği pek çoğumuzun malumudur.

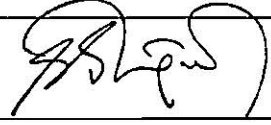
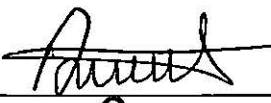
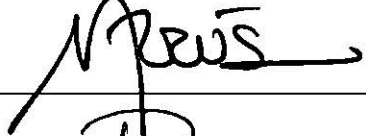
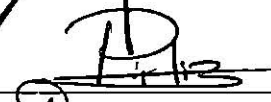
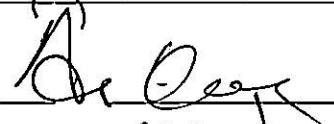
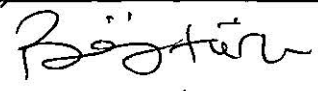
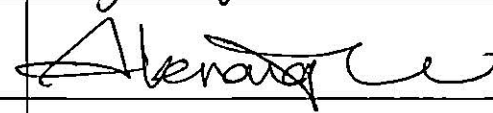
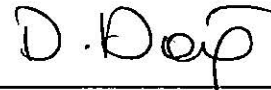
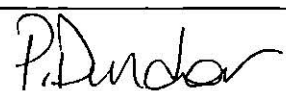
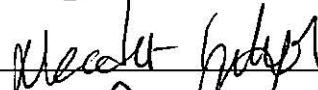
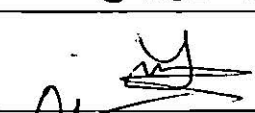
Bu kadar eski bir zamana dayanan Kürt sanatı Türkiye sınırları içinde maalesef var olma mücadelesine halen devam etmektedir. 2016 yılında ilan edilen OHAL yönetimiyle Kürt kültür ve sanat alanında faaliyet gösteren birçok dernek, özel tiyatro, sanat atölyesi ve benzeri kurum kapatılmıştır. Bu yetmez gibi üstüne Koronavirüs salgını baş göstermiştir. Bu süreçte özellikle bütün sanatçılar zor zamanlar geçirdiler. Bu dönem sonunda yeni yeni işleri açılan sanatçılar halen yaralarını saramadılar. Ancak bu sanatçılar içerisinde Kürt sanatçıları sıkıntı yaşamada 1. sırada yer almaya devam ediyor. Kürt sanatçıları Koronavirüs ile mücadele ederken bir yandan da nefret söylemi ve ırkçılık virüsleriyle de mücadele etmek zorunda kaldılar. Kanuni bir yasak olmamasına rağmen idari uygulamalarla maalesef Kürtçe lehçeleriyle birlikte istenmeyen duyulmasına tahammül edilemeyen bir dil haline dönüşmüştür.

Daha birkaç hafta içerisinde Aynur Doğan'ın seçim bölgem Kocaeli'nin Derince ilçesinde vereceği konser iktidarın belediyesi olan Derince Belediyesi tarafından iptal edilmiştir. Yine seçim bölgem Kocaeli'nin Çayırova'da Cervantes'in eseri Don Kixşot, Kürtçe oynanmak istemiş ama iktidarın bir başka belediyesi Çayırova Belediyesi tarafından iptal

edilmiştir. Bu iptaller sadece seçim bölgesinde değil Kürtlerin yoğun yaşadığı Muş'ta Metin-Kemal Kahraman kardeşlerin konserinin iptali ile Türkiye genelinde bir Kürtçe düşmanlığı olduğunu ispatlar nitelikte olmuştur. Örnekleri çoğaltmak mümkündür. Kürt opera sanatçısı soprano Pervin Chakar, sosyal medya üzerinden yaptığı açıklamada "Konser için salon bulamadıklarını" belirtmiş ve "Repertuarında Kürtçe şarkılar olması sebebiyle kendisine konser salonu verilmediğini" söylemiştir. Yine sokakta sanat yapan gençlerin Kürtçe şarkı söylediklerinde yaşadıkları polis muamelesi de hafızalarda maalesef tazeliğini korumaktadır.

Bu önerenin sonucu olarak bir araştırma komisyonu kurulup kurulmaması Cumhuriyet İttifakı ortakları Ak Parti ve MHP'nin Kürt ve Kürtçe 'ye bakış açısını halkımıza daha net anlatılması için bir fırsat olacaktır. Kürtçe sanat çalışmalarının bilinçli olarak engellendiği; asimilasyonun da ötesinde Kürtleri yok sayan bir disimilasyon çalışması yapıldığı iddialarının araştırılması için Meclis Araştırması açılmasını teklif ve arz ederim.

1	MAHMUT TOĞRUL	GAZİANTEP	
3	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	
4	MEHMET RUŞTU TIRYAKI	BATMAN	
5	FİLİZ KERESTECİOĞLU	ANKARA	
6	ABDULLAH KOC	AĞRI	
7	GARO PAYLAN	DİYARBAKIR	
8	RIDVAN TURAN	MERSİN	
9	BERDAN ÖZTÜRK	AĞRI	
10	OYA ERSOY	İSTANBUL	
11	ALİ KENANOĞLU	İSTANBUL	
12	DERSİM DAĞ	DİYARBAKIR	
13	SAİT DEDE	HAKKARİ	
14	PERO DUNDAR	MARDİN	
15	SIDIK TAŞ	SİİRT	
16	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	
17	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	
18	MUAZZEZ ORHAN IŞIK	VAN	
19	ZÜLEYHA GÜLÜM	İSTANBUL	
20	TAYİP TEMEL	VAN	